

Zbirka odločb sodne prakse

Zadeva C-372/19

**Belgische Vereniging van Auteurs, Componisten en Uitgevers CVBA (SABAM)
proti
Weareone.World BVBA
in
Wecandance NV**

Sodba Sodišča (peti senat) z dne 25. novembra 2020

„Predhodno odločanje – Konkurenca – Člen 102 PDEU – Zloraba prevladujočega položaja – Pojem ‚nepoštene cene‘ – Organizacija za kolektivno upravljanje avtorskih pravic – Položaj dejanskega monopola – Prevladujoči položaj – Zloraba – Predvajanje glasbenih del na glasbenih festivalih – Lestvica, ki temelji na bruto prihodkih od prodaje vstopnic – Razumna povezava s storitvijo organizacije za kolektivno upravljanje – Določitev dejansko predvajanega deleža glasbenega repertoarja organizacije za kolektivno upravljanje pravic“

1. *Prevladujoči položaj – Nepošteni pogoji poslovanja – Presoja – Organizacija za kolektivno upravljanje avtorskih pravic, ki ima monopol – Določitev nadomestil, izračunanih na podlagi tarife, ki se uporablja za bruto prihodke od prodaje vstopnic za festival – Zloraba – Neobstoje – Neodštetje izdatkov za dejavnike, ki niso povezani z uporabo varovanih glasbenih del – Neobstoje vpliva – Preveritve, ki jih mora opraviti nacionalno sodišče (člen 102, prvi odstavek, točka (a), PDEU)*

(Glej točke od 28 do 32 in od 37 do 48.)

2. *Prevladujoči položaj – Nepošteni pogoji poslovanja – Presoja – Organizacija za kolektivno upravljanje avtorskih pravic, ki ima monopol – Določitev nadomestil zaradi predvajanja del iz lastnega repertoarja – Večstopenjski pavšalni sistem znižanja glede na delež predvajanih glasbenih del iz tega repertoarja – Dopustnost – Pogoji – Preveritve, ki jih mora opraviti nacionalno sodišče (člen 102, prvi odstavek, točka (a), PDEU)*

(Glej točke od 28 do 32 in od 49 do 59.)

Povzetek

Združenje SABAM je pridobitna gospodarska družba, ki je edina organizacija za kolektivno upravljanje avtorskih pravic v Belgiji. Kot taka organizacija združenje SABAM zagotavlja med drugim pobiranje in razdelitev avtorskih pravic zaradi reproduciranja in priobčitve glasbenih del iz njegovega repertoarja javnosti. Družbi Weareone.World in Wecandance pa sta organizatorja letnih festivalov Tomorrowland oziroma Wecandance (v nadaljevanju: organizatorja festivalov).

Pri različnih izvedbah teh prireditve so bila uporabljena glasbena dela iz repertoarja združenja SABAM. Da bi združenje SABAM pridobilo plačilo nadomestil, ki jih je na tej podlagi nameravalo zahtevati od organizatorjev festivalov, je določilo njihov znesek na podlagi ene od dveh tarifnih lestvic, ki jo je prosto izbralo, v obravnavani zadevi „osnovno tarifo“.

Ta osnovna tarifa se izračuna na podlagi bruto prihodkov od prodaje vstopnic po odbitku stroškov rezervacije in davkov, ki jih je treba plačati, ali – alternativno – na podlagi proračuna za izvajalce, kadar je znesek tega proračuna višji od bruto prihodkov. Poleg tega osnovna tarifa določa večstopenjski pavšalni sistem, ki organizatorju festivala omogoča znižanje tarife glede na število glasbenih del iz repertoarja združenja SABAM, ki so bila na prireditvi dejansko predvajana,¹ če je ta organizator združenju SABAM v določenem roku sporočil seznam.

Ker sta organizatorja festivalov menila, da tako izračunana nadomestila ne ustrezajo ekonomski vrednosti storitev, ki jih zagotavlja združenje SABAM, s čimer naj bi bila kršena prepoved zlorabe prevladujočega položaja iz člena 102 PDEU, sta zahtevane zneske izpodbijala. Združenje SABAM je nato pri ondernemingsrechtbank Antwerpen (gospodarsko sodišče v Antwerpnu, Belgija) vložilo predloga, naj se organizatorjema naloži plačilo zahtevanih zneskov, ki sta jim organizatorja nasprotovala, pri čemer sta trdila, da je tarifna lestvica, ki jo je sprejelo združenje SABAM, nezakonita glede na člen 102 PDEU.

V teh okoliščinah se je belgijsko sodišče, ki odloča o zadevi, odločilo, da Sodišče zaprosi za pojasnitev pojma „zloraba prevladujočega položaja“, ki je po njegovem mnenju potrebna, da se lahko izreče o dveh spornih delih zadevne tarifne lestvice.

Presoja Sodišča

Za organizacijo za kolektivno upravljanje, kot je združenje SABAM, ki ima monopol za upravljanje avtorskih pravic na kategoriji varovanih del na ozemlju države članice, velja prepoved zlorabe prevladujočega položaja iz člena 102 PDEU. Ob tem Sodišče najprej poudarja, da je nacionalno sodišče tisto, ki mora ugotoviti obstoj take zlorabe glede na vse okoliščine konkretnega primera. Glede nadomestil, ki jih zahteva organizacija za kolektivno upravljanje, Sodišče opozarja, da je zloraba z določitvijo nepoštenih pogojev poslovanja² lahko posledica pretirane cene, če je ta cena brez razumne povezave z ekonomsko vrednostjo storitve, ki jo zagotavlja ta organizacija, in sicer dajanje na voljo uporabnikom celotnega repertoarja avtorsko varovanih glasbenih del, ki ga ta organizacija upravlja. V zvezi s tem je treba zlasti najti primerno ravnotežje med pravico avtorjev, da dobijo primerno plačilo, in legitimnimi interesi uporabnikov, tako da se upoštevajo ne le ekonomska vrednost storitve kolektivnega upravljanja, ampak tudi narava in obseg uporabe del ter tako ustvarjena ekonomska vrednost.³ Če je torej razlika med dejanskimi stroški in dejansko zahtevano ceno pretirana, je treba nepoštenost višine zadevnih nadomestil primerjati z upoštevnimi elementi, kot so cene, ki jih je uporabilo prevladujoče podjetje v preteklosti na istem upoštevem trgu, cene, ki jih tako podjetje zaračunava za druge storitve ali za različne kategorije strank, ali cene, ki jih druga podjetja uporabljajo za enake ali primerljive storitve v drugih državah članicah, če je bila ta primerjava opravljena na homogeni podlagi.

¹ V obravnavani zadevi ta pavšalni sistem določa, da se upošteva ena tretjina oziroma dve tretjini osnovne tarife, kadar je manj kot ena ali dve tretjini predvajanih glasbenih del iz repertoarja združenja SABAM.

² V smislu člena 102, odstavek 1, točka (a), PDEU.

³ Glej tudi člen 16(2) Direktive 2014/26/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 26. februarja 2014 o kolektivnem upravljanju avtorske in sorodnih pravic ter izdajanju več ozemeljskih licenc za pravice za glasbena dela za spletno uporabo na notranjem trgu (UL 2014, L 84, str. 72).

Sodišče je torej z vidika teh preudarkov preučilo oba sporna dela zadevne tarifne lestvice.

Prvič, glede dopustnosti nadomestil, izračunanih na podlagi tarife, ki se uporablja za bruto prihodke od prodaje vstopnic, Sodišče najprej opozarja, da je treba lestvico nadomestil organizacije za kolektivno upravljanje, ki temelji na določenem odstotku prihodkov, ustvarjenih z glasbeno prireditvijo, šteti za običajno izvrševanje avtorske pravice in da načeloma pomeni razumno povezavo z ekonomsko vrednostjo storitve, ki jo zagotavlja ta organizacija. To velja tudi za lestvico nadomestil, kakršna je ta v postopku v glavni stvari, na podlagi katere ni mogoče od prihodkov odšteti vseh izdatkov za organizacijo festivala, ki niso povezani z glasbenimi deli, predvajanimi na tem festivalu. Sodišče zato meni, da to, da organizacija za kolektivno upravljanje določi takšno lestvico, načeloma ne pomeni zlorabe. V zvezi s tem Sodišče poudarja, da se lahko izkaže, da je ne samo posebno težko objektivno ugotoviti in količinsko določiti stroške, ki niso povezani s predvajanimi glasbenimi deli, temveč tudi drago, ker bi zahtevana preverjanja lahko povzročila nesorazmerno povečanje stroškov upravljanja. Po mnenju Sodišča je lahko drugače le, če se na podlagi preverjanj, ki jih mora opraviti nacionalno sodišče, izkaže, da so nadomestila, ki so dejansko določena na podlagi zadevne lestvice, pretirana glede na vse okoliščine konkretnega primera, vključno s stopnjo določenega nadomestila in osnovo, na podlagi katere se ta stopnja uporablja.

Drugič, glede upoštevanja deleža del iz repertoarja zadevne organizacije za kolektivno upravljanje med predvajanimi deli pri izračunu naloženih nadomestil Sodišče opozarja na to, da je treba pri vsaki lestvici nadomestil upoštevati dejansko predvajano količino avtorsko varovanih glasbenih del. V obravnavani zadevi se z večstopenjskim pavšalnim sistemom, kakršen je obravnavani, v neki meri, čeprav nenatančno, ta obseg upošteva. Vendar pa ni mogoče izključiti, da tak sistem pomeni zlorabo, če obstaja druga metoda, s katero je mogoče natančneje opredeliti in količinsko določiti uporabo teh del, ne da bi ta povzročila nesorazmerno povečanje stroškov upravljanja. V teh okoliščinah Sodišče meni, da je uporaba takega večstopenjskega pavšalnega sistema dopustna, če se je nacionalno sodišče prepričalo, da za natančnejšo določitev deleža predvajanih del iz repertoarja združenja SABAM obstajajo dokazane tehnične ali ekonomske ovire.